

سپما؛ راتلونکي هوساينه

همدانن په سپما پيل و کړي، آن که لپه هم وي!

سریزه:

له هغه خایه چې په ټولنه کې د اشخاصو او کورنيو د هوساينې کچه د هغوي په مالي پوهې او درک او د اقتصادي مدیریت خرنګوالي سره تپاو لري، نو اړتیا ده خو له داسې طریقو او تګلارو سره آشنا شو چې له مونږ سره په مالي پروګرام جوړونه کې مرسته و کړي.

کورني، د خپل ژوند په اوږدو کې کله زیاتې پانګې ته لاسرسی پیدا کوي، خو د مالي مسایلو په مدیریت د نه پوهیدو او په دې برخه کې د کافې مالي سواد د نه درلودلو له امله نه شي کولای هغه په اغیزناکه توګه و کاروی. مالي سواد کولای شو د عوایدو، لګښتونو او د سپما مدیریت او د پانګونې په برخه کې د یو شخص مهارتونه او پورياوی تعريف کړو. هغه شخص چې مالي سواد ولري، د مالي سرچینو مدیریت، د اولادونو د زده کړه ایزو پروګرامونو او د خپل تقاعده د مودې د مالي تأمينولو په موخه د عايد، لګښتونو او سپما لپاره د پروګرام جوړونې خرنګوالي ته ارزښت ورکوي او خپل پريکړې په داسې ډول کوي چې هم خپلې ننۍ اړتیاوې پوره کړي او هم د خان او خپل اوولادونو سبانی مالي امنیت تأمین کړي.

"سپما؛ د راتلونکي هوساينه" انځوریزه رساله د افغانستان بانک د تنویری پروګرامونو یوه برخه ده چې د خلکو د مالي پوهې د کچې د لوړولو په موخه په پام کې نیول شوې ده. هيله مند یوو چې دا رساله د سپما په برخه کې د اشخاصو او کورنيو لپاره ګټوره وي.

سېما خه ته وايي؟

هغه پيسې چې د اړتیا وړ لګښتونو وروسته ستاسو له میاشتني عواید خخه پاتې کيري، سېما ګنل کيري.
که چېرې په ساده ژبه بیان شي، د شتمنيو زیرمه، سېما ده.

د سپما ارزښت:

سپما د کورنيو لپاره خورا ډېر ارزښت لري؛ څکه انسانان ډېرې اړتیاوې لري چې د هغه د پوره کولو لپاره پیسو ته اړتیا ده. دا اړتیاوې کیدای شي د بنوونې او زده کړې، روغتیا، تفریح، هوساینې او د نورو اړینو مواردو په برخو کې وي، چې په ادامه کې ورته اشاره کېږي.

- تعلیم او زده کړه:
سېپما مرسته کوي چې د خپلو اولادونو تعلیم او زده کړي ته ورسپېرو او هغوي زيرک، کار پوه او مسلکي انسانان وروزه.

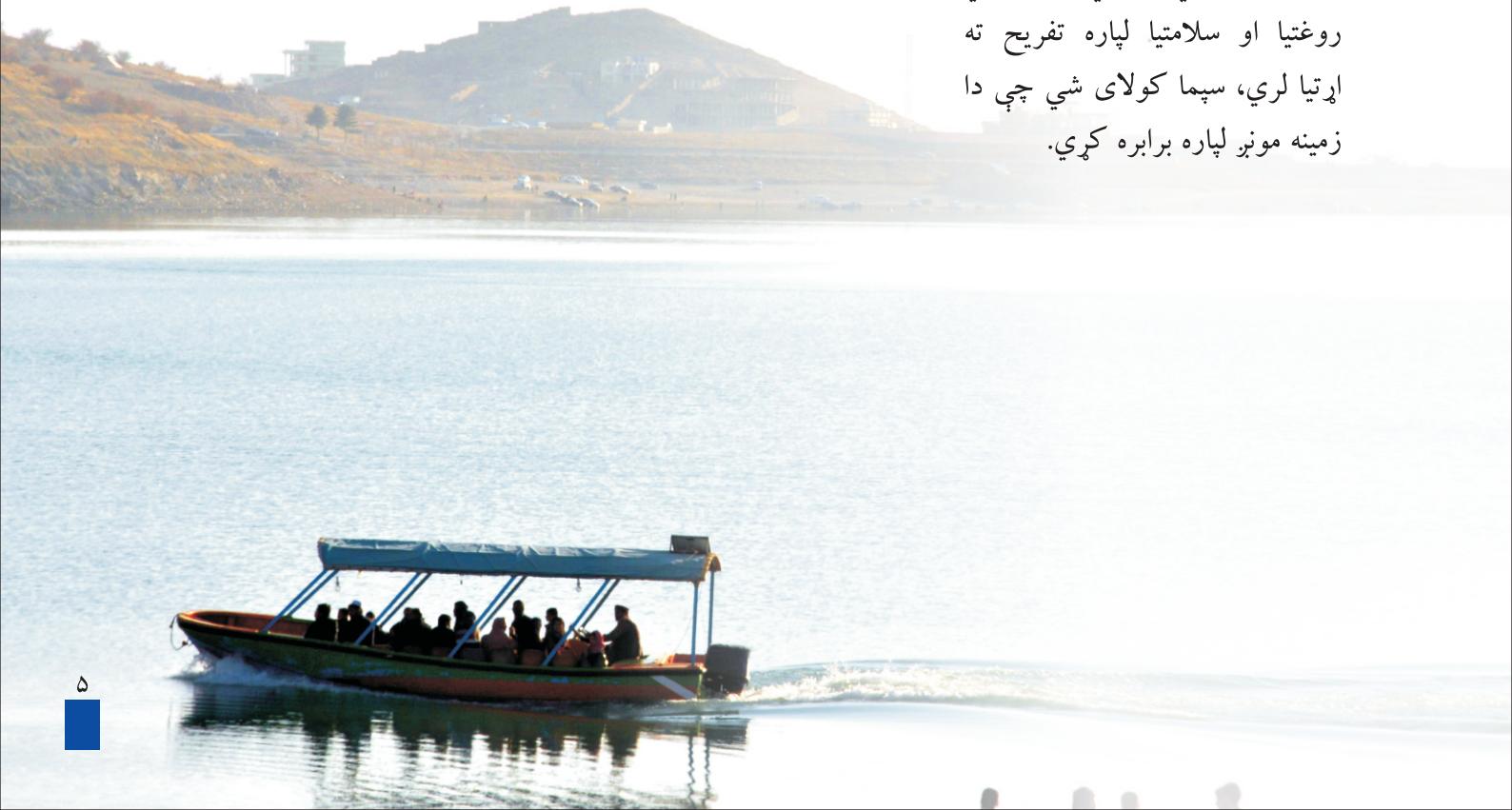
• روغتیا:

د انسانانو ژوند په يو حال نه وي، کله انسانان ناروغه کېږي چې د درمنې لپاره پیسو ته اړتیا لري، نو د دي لپاره چې د ئخان او یا هم د کورنۍ د غړو ناروغیو ته مو سمه رسیدنه کړي وي، باید سپما وشي.

• تفریح:

انسان د روحی، روانی او جسمی روغتیا او سلامتیا لپاره تفریح ته اړتیا لري، سپما کولای شي چې دا زمینه مونږ لپاره برابره کړي.

• هوساينه:

هر شخص هيله لري چي آرامه او
سوکاله ژوند ولري؛ آيا دي هيلې
ته د رسيدو لپاره مو تر اوشه پوري
هڅه کړي ده؟ اسانه کار دی، سپما
وکړئ خو د اړتیا پر مهال د
سوکالي او هوساينې د وسائلو د
برابرولو لپاره پيسې ولري.

• د خوبنۍ او ویر شیبې:

ژوند، د خوبنۍ او غم ګلهه ټولګه ده چې له پامه ېې نه شو
غورخولي. د خوبنۍ هره برنامه لکه واده، د خوبنې وړ موټر پیریدنه،
د کور پیريدل او داسې نوري برنامې او همدا ډول د ویر او غم
چاري پيسو ته اړتیا لري. نو په سپما سره تاسو په واقعیت کې د خان
او خپلې کورنۍ ذهنې آرامتیا ته پاملنې کوي.

د تقاعده دوره:

•

د دې لپاره چې له تقاعده خخه وروسته موډه په آرامه او ډاډمنه فضاء کې تیره کړو،
باید سپما و کړو.

• پانګه اچونه:

تر دې خایه مو د ستونزو او اړتیاوو په برخه کې د سپما د ارزښت په اړه وویل، خو باید ووايو چې زموږ سپماوې به یوه ورڅه په پانګې تبدیلې شي. هره افغانی چې نن یې سپموو، یوه ورڅه په داسې مبلغ بدليوی چې د لا ډېرې ګټې لپاره یې پانګونه کولای شوو.

څرنګه سپما وکړو؟

د دې موضوع د بنه مدیریت لپاره لاندې مواردو ته اشاره کیږي:

۱. پريکړه وکړئ:

سپما لکه د ژوند د نورو چارو په خير پروګرام جوړونې او مدیریت ته اړتیا لري. ډپره مشهوره معقوله ده چې وايسي، "د هر کار سختوالی د هغه پیل دی" نو د سپما د پیلیدو لپاره خنډه مه کوئ. پريکړه وکړئ او په عمل کې یې وښیئ.

۲. له همدي نه يې پيل کړئ:

که چیرې تر او سه پوري مو سپما نه وي کري، همدا او سه ژمنه و کړئ چې له همدي مياشتي خخه يې پيلوئ. د سپما لپاره هیڅ مبلغ کم نه دی. یعنې فرق نه کوي چې ستاسو مياشتني عايد لس زره افغانی دی یا پنځلس او یا هم له هغه خخه کم او زيات. پنځه سلنې يې سپما کړئ او د وخت په تيريدو سره وګورئ چې خنګه زياتوالی پیدا کوي.

۳. د یوې میاشتې لپاره د کورنۍ د اړتیاواو لوګر لیک جوړ کړئ:

د کورنۍ د لګښتونو د بنه مدیریت لپاره تاسو اړتیا لرئ چې د هرې میاشتې په پیل کې د هغو مواردو لوګر لیک جوړ کړئ چې تمہ کیږي په راتلونکي کې یې وپیرئ یا یې جوړ کړئ او د هغه له مخې د اړتیا وړ هر توکي لپاره بودجه بېله کړئ. که چېږې له ټاکلې مبلغ خڅه زیاتیرې، کولای شئ خینې موارد چې مهم نه دي، راتلونکي میاشتې ته ولېردوئ او یا هم که چېږې د کورنۍ مهمه اړتیا نه وي، د هغه له پېړلو او جوړولو ډډه وکړئ.

- ۱ - د اړتیا
- ۲ - شرکه - پرسنلدار
- ۳ - د احمد شار کالې
- ۴ - د تعلیزیون آنتن
- ۵ - وجنه میوه
- ۶ - د دوکان دلار قدې
- ۷ - طورې

۴. د اړتیا و پر مسائلو ته لوړې یتوب ورکړئ:

د اړتیا وو د لړیکۍ له جو پریدو وروسته په چمتو شوي موارد د هغه د اړتیا او ارزښت له پلوه ډله بندی کړئ. دا کار له تاسو سره مرسته کوي چې د خپلو اړتیا وو د پوره کولو ترڅنګ، خپل لګښت او سپما په بنه توګه مدیریت کړئ.

۵. د بیو په توپیر سره د اپتیا وړ ورته توکو تفکیکول او پېژندل:
دا مسئله یو اقتصادي اصل دی. د اپتیا وو د لست د جوړیدو پر مهال، ورته موادرد د هغو د بیو له توپیر سره سنجش
کړئ. د بېلګې په توګه، تاسې کولای شې د یو کمیس د پېرلو لپاره د سترو تجملی پلورنځیو پر ځای عامو بازارونو
ته ولاړ شې او ورته توکی په ټېټې بېې سره وپيرئ.

۶. بودجه جوړه کړئ:

د خپلو اړتیاوو د لست له جوړیدو وروسته، د اړتیا وړ توکو لپاره بودجه جوړه کړئ. بودجه جوړونه د یوې کورنۍ د مالي مدیریت له مهمو اصولو ګنډل کيږي. بنایي داسې ملګري ولرئ چې د میاشتې په لوړۍ نیمايې کې خپل ټول معاش مصرف کړي او تاسو ته مراجعه وکړي چې پور واخلي. دا په دې معنی ده چې هغه د کورنۍ مالي مدیریت ته لږ ارزښت ورکړئ او ټول موارد یې په اتفاقې ډول پر مخ وړ دي. په یاد ولرئ چې لګښت مو د عايد په اندازه ترسره کړئ او د بودجي جوړونې پر مهال هڅه وکړئ خو د خپل عايد یو برخه د راتلونکي لپاره سپما کړئ.

۷. د خپلو پیریدنو پر مهال مسئولانه چلند و کړئ:

هر کله چې د یو شي د پیرلو لپاره اداینه کوي، فکر و کړئ چې د هرې افغانۍ د تر لاسه کولو لپاره مو خومره زيار ګاللى دی. د پیرلو او د برېښنا د بل د اداینې او د داسې نورو مواردو پر مهال، پاتې وړې پیسې مو وغواړئ. له داسې مواردو سره مخ شوي یو چې ځینې کسان له یوې افغانۍ خڅه تر پنځه او ان تر لس افغانۍ پورې د بانک له صرافه او یا هم له هتيوال نه غواړي. حال دا چې، که چيرې دا پیسې په یو مياشت کې محاسبه شي او هغه له کال سره ضرب کړئ، ليدل کېږي چې د پام وړ پیسې دی.

سپما شوې پىسى چىرته وساتو؟

تاسې كولاي شى خىلې سپما شوې پىسى ھم لە خانه سره
پە كور كې او ھم د سوداڭرىزۇ بانكۇنۇ پە بېلاپلۇ
حسابونۇ كې وساتى. خىلې سپما شوې پىسى كولاي شى
پە كار و بار او پانگە اچونە كې ھم بندىپ كرئ.

بىھ بە دا وي چى پىسى پە بانكۇنۇ كې وساتىل شي!

۱. په کور کې د سپما پیسو ساتل:

تاسي کولای شیء خپلې سپما شوې پیسې په خپلو
کوروونو کې وساتي، خو دا کار له خطره خالي نه
دي. که چېږي پیسې په کور کې وساتي، د غلا،
سوځېدنې او د رطوبت له امله د له منځه تلو شونتیا
يې څېره ۵۵.

۲. په بانکونو کې د سپما ساتل:

که چېرې سپما شوې پیسې د بانکونو په بېلاړېلو حسابونو کې وساتې، درې ګټې لري: یو دا چې پیسې موخوندي پاتې کيري، دويم تاسې کولای شئ چې له بانک سره د مخکينې پريکړې پر بنسته ټاکله ګته ترلاسه کړئ او دريم دا چې په غیر مستقime ډول د هېواد په اقتصادي وده او غورېيدا کې ونډه اخلي.

بانک

۳. په کار و بار کې د سپما کارونه:

په کارو بار کې د خپلی سپما په کارونې سره، نه يوازې
دا چې ګټه ترلاسه کوي، بلکې د نورو لپاره هم کار
برابرولی شئ.

همدانن په سپما پیل و کړي، آن که لږ هم وي!